

IFK Enskedes 100-årsjubileum 2020

Föreningen fyller 100 år! Detta jubileumsår är inget annat likt. En coronapandemi härjar i världen och i Sverige och detta har inneburit att vår föreningsidrott nästan har upphört, i alla fall tävlingsverksamheten, detta år.

Vi hade planerat att fira jubilarerna nu i höst, men har nu skjutit på det på grund av de restriktioner som finns i samhället. Det känns viktigt att alla som vill kan vara med, både ung och gammal. En hundraåring kan vi fira innan 101-årsdagen inträffar och då med förhoppning att pandemin ebbat ut och att det finns vaccin på plats.

Det är ju häftigt att förflytta sig 100 år tillbaka i tiden och försöka sätta in sig hur både samhälle och idrott såg ut då.

Föreningen stiftades den 10 september 1920 som det står i stadgarna. En grupp av män var initiativtagare. Idrotten var generellt en manlig företeelse och speciellt för orienteringen som hade många rötter kopplade till det militära. Då kallades vi Enskede Idrottssällskap. Det fanns redan en idrottsförening i Enskede – Enskede IK som hade bildats 19 juli 1914, så sällskapet hade svårighet med att vinna inträde i Riksidrottsförbundet. På den tiden var det den vanliga organisationsformen en förening som täckte alla idrotter på orten. Idag finns det en mängd föreningar för ”sin” idrott. Lösningen blev att Enskede IK tog hand om bollsporter och att sällskapet ombildades till Idrottsföreningen Kamraterna Enskede och den 16 november 1920 beviljades vi inträde i Riksidrottsförbundet och strax efteråt den 28 november som krets 61 i Idrottsföreningen Kamraterna. I denna nationella IFK-rörelse finns en centralstyrelse. IFK bildades redan den 1 februari 1895 och år 2020 ingick 224 föreningar och ca 82 000 medlemmar.

Föreningen hade en huvudstyrelse och ett antal sektioner med egna styrelser.

Föreningen hade tidigt skidor i centrum för sin verksamhet. Vintrarna var snörika även i Stockholm på den tiden. Längdåkning och backhoppning, där backhoppningen senare kom att dominera. Enskede var framgångsrika och erövrade SM i kombinerat på 30-talet, samt hade till och med en världsmästare i länghoppning. I Enskede vid Hemsfogens norra backe fanns både en stor och en liten backe. Anläggningen invigdes 17 februari 1924. Den stora backen revs 1992 och sedan den lilla för ett antal år sedan. På slutet arbetade en klubbmedlem för att få till en hoppbacke i Högdalen. Klimatförändringar – ha konstsnö eller plast i backen? Det pratades om ett vinter-OS i Stockholm/Sverige. Inget av detta blev av och verksamheten i föreningen upphörde.

Stora backen till vänster och lilla backen, delvis skymd av Enskedefältets skola, 1950.

Cykel fanns med sedan starten och var sporten som gjorde föreningen berömd. SM-segrar, nordisk mästare och till och med ett olympiskt brons i lag. Storhetstiden var på 30-talet. Vi kan ju fundera över hur cyklar och vägar såg ut, jämfört med dagens maskiner och underlag. 1960 var det färdigcyklat i föreningens regi. På senare år har cyklar kommit tillbaka, men då i form av MTBO – cykelorientering i terräng.

Föreningen bedrev fröidrott, även här med SM-segrar och OS-deltagande. Det var en svacka i verksamheten på slutet av 30-talet, men på 50-talet var verksamheten åter igång, men 1962 var fröidrotten nerlagd. På 90-talet hade vi ett antal löpare i föreningen som höll på med långdistanslöpning under ett antal år innan det upphörde.

Orienteringen blev tidigt breddsporten i IFK Enskede och är den verksamhet som föreningen bedriver idag. SM-segrare, Nordisk mästare och med en höjdpunkt under 40-talet – en av Sveriges främsta orienteringsklubbar. På 50- och 60-talet var det damer som stod för framgångarna. I början av 80-talet drog en mer omfattande ungdomsverksamhet igång. Under ett antal år därefter hade föreningen alltid två lag anmälda till tiomila.

Föreningen ingår i tiomilaföreningen och är tillsammans med de övriga klubbarna där ägare av konceptet. Från att tävlingen arrangerats varje år av ägarföreningarna har den under senare år utlokaliseras till andra föreningar i landet.

Under många år, från den 1 augusti 1946, hade klubben sin klubblokal i ett torp med anor från 1600-talet kallat Lilla Kasby vid Ältasjön. Inbrott och skadegörelse var ett problem och till slut brändes byggnaden ner den 4 november 1996. Föreningen var utan klubblokal under många år. Försök gjordes med Ågesta Friluftsgård och Flatenentrén. Hösten 2015 fick lokalfrågan en lösning och föreningen skrev på ett hyresavtal för nuvarande klubblokal i Oppunda.

Klubbstugan Kasby

Medlemsantalet i föreningen var vid 30-årsjubileet 1950 - 305, varav i backsektionen 75, i skid- och orienteringssektionen 64, i friidrottssektionen 101 och i cykelsektionen 65. 1960 kulminerade antalet medlemmar och låg på över 400. Idag är vi kring 200 och då med bara orienteringen som aktiv sport kvar i föreningen.

Föreningen har under dessa hundra år aktivt arbetat med kommunikation, både internt och externt. Vid föreningsstarten och fram till 1981 fanns tidningen Enskedekamraten för hela föreningen, under en tid Stybb (sektionen friidrott) och sedan Ekot (sektionen orientering) från 1946 fram till för några år sedan, då den stannade av och fick en fortsättning på hemsidan. Ett beslut om nedläggning är inte fattat, så vem vet kanske det fysiska bladet återuppstår. Idag finns hemsida, facebook och andra digitala kanaler för kommunikationen om föreningens verksamhet.

Hur ser då IFK Enskede och orienteringssporten ut 100 år framåt i tiden? Det blir nog fler frågetecken än visshet. Ideellt föreningsarbete i kontrast till lönearbete? Klubbar i form av bolag? Hur ser de sociala umgängesformer ut? Familjesport nu – men hur ser familjerna ut om hundra år? Vilken tillgång till skogar och marker har vi? Klimatpåverkan och miljöaspekter? Vad händer med digitaliseringen och sporten som publik företeelse? Möjlighet att följa löparna i realtid både via bild och vägval? Det vi vet är att det är människorna och det arbete man gör som är grunden för all verksamhet. Det är det vi tillsammans vill som formar vår verksamhet, precis som föreningens grundare gjorde. Ville något och gjorde något. Hundra år senare är vi tacksamma för det.

Föreningen har lämnat in föreningsarkiv till Stadsarkivet. Där finns material från start fram till i början av 1980-talet.

Mer om backhoppning:

https://sv.wikipedia.org/wiki/Enskede_hoppbacke

Nedtecknat av
Pelle Bengtsson